

Inkomne forslag til landsmøtet 2025

Etter bekjentgjøring og informasjon sendt til organisasjonen, er det innen fristen **31. desember 2024**, innkomet ni forslag fra fem forslagstillere som ønskes fremmet for Norsk Journalistlags landsmøte. AU gir innstilling til landsstyret på hvordan forslagene skal svares ut.

Landsstyret har tre måter å respondere på forslagene.

- Støtte forslaget.
- Avvise forslaget.
- Inkorporere forslaget i landsstyrets forslag.

Under er hvert enkelt forslag presentert slik det er kommet inn, med arbeidsutvalgets innstilling i **rødt** under.

FORSLAG FRA NJ FRILANS:

1. FORSLAG OM OPPJUSTERING AV TAPT ARBEIDSFORTJENESTE FOR FRILANSERE

NJ Frilans fremmer følgende forslag til landsmøtet i mars 2025: Sats for tapt arbeidsfortjeneste (TA) for frilansere skal tilsvare gjennomsnittlig dagslønn i mediebransjen, med tillegg for feriepenger (12%), dekning av eget utstyr (PC, mobil, programvare) samt kompensasjon for manglende sykepengere rettigheter. Når en frilanser påtar seg tillitsverv, sier vedkommende nei til andre oppdrag den dagen. Dette medfører ikke bare tap av dagens inntekt, men også risiko for å miste oppdrag og kunder. Dagens TA-sats tar ikke høyde for disse reelle kostnadene ved tillitsvalgtarbeid.

Med utgangspunkt i en gjennomsnittslønn på 750 000 kroner (2023) og disse tilleggene forslår NJ Frilans at ny TA-sats må minst være 4 200 kroner per dag. Beregnet slik:

- ♣ Grunnlag: 750 000/220 arbeidsdager = 3409 kr
- ♣ Feriepenger: 409 kr
- ♣ Utstyrsdekning: 200 kr
- ♣ Risikotillegg for sykdom: 182 kr

Begrunnelse:

1. Dagens TA-sats på 2300 kroner dekker i dag ikke selve inntektstapet, langt mindre de reelle kostnadene frilansere har ved å påta seg tillitsverv.

2. Frilansere som tar på seg tillitsverv må:

- ♣ Stille med eget arbeidsverktøy (PC, mobil, programvare)
- ♣ Dekke egne feriepenger da dette ikke er inkludert i TA
- ♣ Ha egen sykeforsikring siden de må si fra seg andre oppdrag når de har møter
- ♣ Gi avkall på muligheten til å pleie kundekontakt og skaffe nye oppdrag

3. Lav TA-sats fører til at:

- ♣ Frilansere må subsidiere eget tillitsvalgtarbeid
- ♣ Færre frilansere har råd til å ta verv

♣ Frilansernes stemme blir svakere i organisasjonen

Vi foreslår derfor:

1. TA-satsen økes til 4 200 kroner per dag
2. Satsen justeres årlig i tråd med lønnsutviklingen i bransjen
3. Det legges til en fast sats for utstyrsdekning og risikotillegg som justeres årlig
4. Endringen trer i kraft umiddelbart etter landsmøtet

Innstilling: AU anbefaler LS ikke å støtte forslaget, fordi det er det til enhver tid sittende landsstyre som skal fastsette honorarer til tillitsvalgte.

2. FORSLAG OM BEDRING AV FRILANSERES LEVEVILKÅR

Grunnleggende trygderettigheter NJ skal arbeide for at selvstendig næringsdrivende frilansjournalister får:

- Rett til arbeidsledighetstrygd ved dokumentert bortfall av oppdrag:
- Når oppdragsgiver bryter eller vesentlig endrer inngåtte kontrakter
- Ved oppsigelse av langsiktige oppdragsavtaler (minimum 6 måneder)
- Ved dokumentert bortfall av faste, løpende oppdrag som har vart i minimum ett år
- Likeverdig rett til sykepenger som ansatte, uten dagens uforholdsmessig høye forsikringspremier

Begrunnelse: Dette forslaget handler om å sikre bærekraftige levevilkår for frilansere i mediebransjen. Frilansere kan ikke forventes å kunne bygge opp nødvendige reserver for å håndtere sykdom, sikre pensjonsrettigheter og dekke andre sosiale kostnader som følger med å drive egen virksomhet som journalist.

I dagens system må frilansere betale en uforholdsmessig høy premie for grunnleggende trygderettigheter som sykepenger og arbeidsledighetstrygd. Det er ikke bærekraftig. Disse rettighetene må være tilgjengelige på samme vilkår som for ansatte.

Vi ber derfor landsmøtet om å gi sin tilslutning til dette forslaget.

Innstilling: AU støtter intensjonen i forslaget og anbefaler at NJs program tar inn i seg dette i kapittel 4 «Arbeidsliv», som et nytt avsnitt fem i den innledende teksten:

NJ vil jobbe for at også frilansere skal omfattes av sosiale ordninger som i dag er forbeholdt ansatte.

Det foreslås følgende til tiltaksplanen, nytt kulepunkt 6 i kapittel 1 «Et arbeidsliv å leve av og med»:

NJ skal:

- arbeide politisk for bedre sosiale rettigheter for frilansere, og søke samarbeid med andre aktører som har sammenfallende interesser.

3. FORSLAG OM STYRKING AV FRILANSERES VILKÅR I MEDIEBRANSJEN

1. NJ Frilans fremmer med dette et forslag som er avgjørende for frilansernes framtid i norsk journalistikk. Vi ber NJs landsmøte ta stilling til følgende:

- Tariffesikring av rammeavtalen og minstesatser
- NJ skal arbeide for at "Rammeavtale mellom Norsk Journalistlag og Mediebedriftenes Landsforening omkjøp og salg av frilansstoff" blir en del av tariffavtalen. Dette vil sikre at avtalens bestemmelser blir fulgt og gi frilansere forutsigbare arbeidsvilkår.

2. Honorarnivå NJs minstesatser er veiledende satser som tar utgangspunkt i bransjens gjennomsnittlige lønnsnivå for journalister med 10 års ansiennitet. Når frilansjournalist og oppdragsgiver avtaler honorar skal dette, i henhold til rammeavtalens §9, "forhandles og avtales før stoffet benyttes, med utgangspunkt i bl.a. lønnsnivået for de redaksjonelt ansatte i oppdragsgivers virksomhet og frilansernes driftskostnader."

Vi ber om at dette konkretiseres til:

- Minimum samme lønnsnivå som mediehuset betaler fast ansatte.
- Et påslag på minimum 50 prosent for å dekke sosiale kostnader og driftskostnader, eller at påslaget beregnes individuelt, basert på den enkelte frilanserens faktiske kostnader, i samarbeid med NJ Frilans og klubben.

Begrunnelse:

Dette forslaget handler om å sikre bærekraftige arbeidsvilkår for frilansere i mediebransjen. Når honorarene er utilstrekkelige, vil frilansere kunne bygge opp nødvendige reserver for å håndtere sykdom, sikre pensjonsrettigheter og dekke andre sosiale kostnader som følger med å drive egen virksomhet. Dagens situasjon, der rammeavtalen i stor grad blir ignorert, er uholdbar. Ved å gjøre avtalen til en del av tariffen, gir vi den større kraft og gjør det vanskeligere for mediehusene å behandle frilansere som en salderingspost i budsjettene.

Innstilling: AU deler NJ Frilans bekymring for manglende vilje til å honorere frilansere på riktig nivå, men mener forslaget er alt for detaljrikt og har en form som gjør at forhandlingsutvalgene vil møte motpartene med bundet mandat. Det vil frata oss muligheten til reelle forhandlinger.

AU mener frilanserne er ivaretatt i tiltaksplanen kapittel 1, første avsnitt, siste setning: [...] Lave lønninger og honorarer gjør bransjen vår mindre attraktiv, og utfordrer særlig frilansernes livsgrunnlag.

AU foreslår likevel følgende tilføyelse etter setningen over:

NJ skal fortsette arbeidet for å belyse frilansernes økonomiske situasjon, jobbe for en bedre rammeavtale og at den respekteres av oppdragsgiverne.

FORSLAG FRA NJ OSLO:

NJ Oslo har følgende innspill/forslag til tiltaksplanen:

Siste kulepunkt i planen om nye medlemsgrupper bør få inn ordene "nye medlemmer som produksjonsbransjen og utviklere".

Innstilling: AU støtter forslaget, men vil bruke begrepet *produksjonsselskaper*. Forslaget implementeres i kulepunkt 4 i kapittel 3 «En fremtidsrettet organisasjon».

I tillegg ønsker vi oss et punkt om at "NJ skal øke innsatsen for å etablere en tariffavtale som ivaretar faste og midlertidig ansatte i produksjonsbransjen". Dette vet vi klubben i Monster blant annet er opptatt av.

Innstilling: AU støtter forslaget. Nytt kulepunkt 5 i kapittel 3, «En fremtidsrettet organisasjon».

Vi ber også NJ vurdere et punkt om at "NJ skal jobbe politisk for å motivere til støtteordninger for TV-produksjonsbransjen, slik man har i filmbransjen gjennom bl.a. intensivordningen".

Innstilling: AU avviser forslaget fordi NJ allerede gjør dette. Vi jobber kontinuerlig med en helhetlig mediepolitikk der gode rammebetingelser for hele bransjen er fundamentalt.

NJ Oslo vedtok følgende resolusjoner/uttalelser på vårt årsmøte 26. september, og disse vil vi sende inn som forslag til behandling i landsstyret inn i landsmøtet.

Sak 1: Ansattes ytringsfrihet

Når jobb og privatliv krasjer

Bakgrunn:

Diskusjonen om hva journalister kan mene offentlig, og hvilke konsekvenser dette får for arbeidsoppgavene deres, har vært et hett tema de siste årene, både under Black Lives Matter-demonstrasjonene og da det ble lansert et opprop mot drap på journalister i Israel og Gaza høsten 2023. Den skjøt ny fart etter at NJ Oslo arrangerte en debatt om tematikken våren 2024.

Like viktig er våre medlemmers mulighet til å mene noe offentlig om egen arbeidsplass og i bransjedebatter. NJs medlemmer lever av andres ytringsfrihet. Da har vi også et særskilt ansvar for å legge til rette for det i egne rekker.

Det er ikke bare meningsytringer som kan påvirke hva du gjør på jobb. Andre verv og økonomiske bindinger som aksjeeierskap er blitt naturlige temaer å drøfte i vår bransje når det har blitt en problemstilling på resten av samfunnsarenaene.

Det er svært vanskelig å lansere noen fasit på problematikken. Problemstillingen er nyansert og omfattende. Hvert enkelt tilfelle vil også være en skjønnsvurdering.

For NJ Oslo er det derimot tydelig at tillitsvalgte må involveres - både i utformingen av redaksjonelle retningslinjer og i behandlingen av hvert enkelt tilfelle. Det vil sikre at arbeidstakernes perspektiv blir hørt, og at retningslinjene ikke blir laget uten involvering fra dem de gjelder.

Samtidig er NJ Oslo fullt klar over arbeidsgivers styringsrett i slike tilfeller. Likevel bør styringsretten aldri benyttes uten at problemstillingene først drøftes med tillitsvalgte.

Ved utforming og revisjon av retningslinjer som gjelder alle ansatte, bør de ansatte som helhet konsulteres før de vedtas, i tillegg til dialogen med de tillitsvalgte.

Vedtak på årsmøtet:

NJ Oslo ønsker at NJ sentralt utarbeider retningslinjer for hvordan tillitsvalgte kan bidra når det på hver enkelt arbeidsplass lages redaksjonelle regler som berører de ansattes ytringsfrihet og ellers griper inn i deres vanlige liv.

Innstilling: AU støtter intensjonen, men mener at disse interessene er ivaretatt gjennom avtaleverket og inngår allerede som en del av NJs tillitsvalgsopplæring.

Sak 2: Skille mellom arbeid og fritid

Den neste store kampen står nå

Bakgrunn:

Mange journalister har nok alltid hatt et problem med å skille mellom arbeid og fritid. Noen definitivt grense finnes heller ikke. Mange gode tips har kommet i sosiale lag. Mange gode saker har oppstått på helt andre tidspunkter enn i den betalte arbeidstida.

Det er både yrkets privilegium og forbannelse at hodet alltid er skrudd på. Før var skillet enklere: Dro man hjem fra jobb, kunne man bli kontaktet enten fysisk, på fasttelefonen eller på e-post hvis man hadde satt opp denne på den stasjonære PC-en hjemme.

Nå er skillet mellom arbeid og fritid nærmest umulig å definere, og svært vanskelig håndheve. Vi har med smarttelefonen vår overalt, og med den både e-posten og jobbkanaler som Slack eller Workplace. Vi vet også at smarttelefonen er avhengighetsskapende, i snitt sjekker vi mobilen vår 200 ganger i døgnet. Mange ganger drar vi opp den av lomma uten at det har kommet et varsel, men for å forsikre oss om at vi ikke har gått glipp av noe.

Arbeidshverdagen er også helt annerledes. Nyheter skapes døgnet rundt. Når avisen er levert eller sendingen ferdig, fortsetter jakten til neste gang. Pausene er blitt færre.

De færreste arbeidsgivere pålegger våre medlemmer aktivt å følge med på fritida. Men samvittigheten og frykten for å gå glipp av noe sørger for at vi følger med likevel. Og når man først er nyhetsinteressert og leser nyheter på mobilen, er det ekstremt lett å "bare sjekke" jobbtting samtidig. Det er en utbredt forventning fra arbeidsgiver at våre medlemmer er tilgjengelige utenfor arbeidstiden.

Vi savner arbeidsgivere som aktivt sier at det er greit å logge av. Det trengs et tydelig signal for at vi skal tørre å legge bort mobilen. Det må skapes en kultur for at det er greit å ikke være tilgjengelig hele tiden. Det har begge parter ansvar for.

Vernet av fritida er en pågående politisk debatt, både i Norge og utlandet. I flere land er det innført en lovfestet rett til å logge av etter jobb.

Uten en tydelig beskjed forsvinner fritida. Stresset øker. Hodet kobler ikke av. Det kan på sikt bli et helseproblem, og i verste fall ende med utbrenthet og langvarig sykemelding.

Vedtak på årsmøtet:

NJ Oslo foreslår at landsstyret oppretter et eget utvalg som samler inn informasjon, drøfter problemstillingen og kommer med forslag til ytterligere tiltak som styrker skillet mellom arbeid og fritid.

Innstilling: AU støtter intensjonen i forslaget, men mener at punktet er ivaretatt gjennom kapittel 1 «Et arbeidsliv å leve av og med» i forslag til tiltaksplan. AU anbefaler at det nye landsstyret får bestemme hvilken arbeidsform som er best egnet til å jobbe med dette.

FORSLAG FRA REDAKSJONSKLUBBEN I DRAMMENS TIDENDE:

Drammens Tidende vil foreslå at det gjøres justeringer i vedtektene når det gjelder representasjon ved landsmøtene. Man snakker selvsagt alltid for sin syke mor, men vi mener at dagens vedtekter i alt for liten grad ivaretar den store spredningen vi har av NJ-klubber i det ganske land. Vi er inneforstått med at størrelse teller, men det blir skjevt når store mediehus med mange klubber tar opp såvidt mange plasser.

Som eksempel har NRKs forskjellige klubber hele 27 delegater under landsmøtet i 2025. Ingen utenfor det statlige mediet vil noen gang kunne nå opp til en slik representasjon.

Så har vi lokallagene som spiser opp 56 delegater. Landsstyret (naturlig nok) har også sine 15 delegater. Da er det ikke så mange igjen av de 149 delegatene.

Dermed blir det etter vårt syn for få plasser igjen til de forskjellige klubbene ute i de forskjellige avisene/mediehusene. Man må selvsagt mene at alle disse representerer oss alle, men vi har alle forskjellige utfordringer og utgangspunkt.

Landsmøtene er vårt øverste organ, og det er her NJs veier videre legges og det er her NJs prioriteringer og mål settes og vedtas.

Vi mener at utvalget av klubber i vårt øverste organ blir for snevert og i for liten grad speiler mangfoldet av våre klubber. Og ber med dette at NJ/landsmøtet reviderer kriteriene for mandatfordelingene.

Drammens Tidende alene har ikke svaret på hvordan dette kan gjøres. Men noen innspill til debatt kan vi komme med: I det vanlige har lokallagene få gjøremål (utover å organisere streik eller å arrangere prisfester/seminarer). Vår erfaring er at de sjelden er involvert i politiske spørsmål som berører oss i hverdagen. Kanskje det kan kuttes ned noe her? Kanskje kan det settes et tak for hvor mange som kan komme fra klubber som står i samme juridiske enhet? Må antall delegater økes?

Innstilling: AU anbefaler at forslaget oversendes det nye landsstyret, og at LS tar det med i arbeidet med å gjennomgå NJs struktur, slik beskrevet i kulepunkt 2 i kapittel 2 «En fremtidsrettet organisasjon».

FORSLAG FRA NJ I AMEDIA:

Forslag 1:

Nytt kulepunkt i kapittel 1: * undersøke arbeidsbelastningen i redaksjonene og jobbe for økt grunnbemanning.

Bakgrunn:

Det er godt å se at tiltaksplanen tar inn seg at kampen for gode lønns- og arbeidsvilkår langt ifra er over. Spesielt gjelder dette små og mellomstore redaksjoner over hele landet. Samtidig: Tilfredsheten med lønna speiles også i hvor mye arbeid som må legges ned for å få den utbetalt. Vi er bekymret for at grunnbemanningen i redaksjonene stadig svekkes, og at våre medlemmer må gjøre mer og løpe fortere, men uten at lønna reflekterer dette. Samtidig er vi bekymret for hvordan den konstant for lave grunnbemanningen går utover de ansatte, og at belastningen kan føre til at folk slutter eller blir borte med langtidsfravær. Dette bør adresseres i NJs arbeidsmiljøarbeid.

Innstilling: AU anbefaler landsstyret å delvis støtte forslaget. Vi mener det ikke er riktig å igangsette en ny, større arbeidsmiljøundersøkelse nå. Det er for det første svært kostnadskrevenende, men også fordi den krever store ressurser i NJ. Vi anbefaler at andre del av forslaget støttes med en språklig justering, slik at det blir et nytt kulepunkt i kapittel 1 «Et arbeidsliv å leve av og med»:

- jobbe for riktig grunnbemanning tilpasset produksjonen.

Forslag 2:

Endret kulepunkt i kapittel 3 (markert i rødt):
videreutvikle tillitsvalgtopplæringen med særlig vekt på **rask skolering og kontinuerlig utvikling** av klubbledere og forhandlere, samt videreutvikle en digital plattform for dette.

Bakgrunn: Vi synes tiltaksplanen mangler formuleringer som sier noe om hvordan de tillitsvalgte skal følges opp. Kulepunktet omhandler, slik vi leser det i LS' utkast, kun hvordan opplæringen skal foregå. Vi mener det er helt sentralt at nye tillitsvalgte raskt kommer opp på et grunnleggende nivå. Tidlig innsats vil øke sannsynligheten for at de står i vervet. Erfaring er svært viktig for å kunne få gode tillitsvalgte. Samtidig ønsker vi at NJ utvikler tilbud for de tillitsvalgte som allerede er rutinerte, og sørger for at disse kontinuerlig utvikler seg i rollen.

Innstilling: AU støtter forslaget.

FORSLAG FRA PÅL-ERIK BERNTSEN

Forslag: Innføring av pressestøtte for lokalradio

Bakgrunn: Lokalradio er også en del av mediemangfoldet i Norge, men av en eller annen grunn er den delen av bransjen ikke blitt prioritert når det gjelder innføring av pressestøtte. En egen ordning for lokalradio kunne gikk forbundet flere medlemmer, flere stasjoner kunne signert tariffavtaler osv. Ordningen bør ikke gå på bekostning av eksisterende pressestøtte.

Innstilling: AU er enige i intensjonen i forslaget og mener at ønsket om gode rammebetingelser også for lokalradioene er en del av NJs eksisterende politikk. Dette jobbes det med i praksis gjennom det tette bransjesamarbeidet NJ har med Lokalradioforbundet. NJ har flere ganger i møter med mediepolitikere på Stortinget trukket fram nettopp lokalradioene som viktig for mediemangfoldet og demokratiet i Norge.